

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

In obliuionem patriae. Emblema CXV.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

In obliuionem patriæ.
EMBLEMA CXV.

I A M D V D V M missa patria, oblitusq; tuorum,
Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor:
Romam habitas, nec cura domum subit vlla reuerti,
Æterne tantum te capit Vrbs honos.
Sic libacum præmissa manus dulcedine loti
Liquerat & patriam, liquerât atque ducem.

COMMENTARII.

S V B arbore loto, fructibus suis onusta, socij & quasi somnolenti iacent Ulyssis socij, quorum ille tergora valido fuste non perfunctoriè dedolat, & ad discessum compellit. Sed vt picturam iunemus, de loti arboris forma aliquid dicendum. Polybius, historiae scriptor *ἀπορίωνος*, ait in 12. Loton arborem asperam, pumilam, spi-

*Lotos quæ
lis arbor.*

nosam, frõdibus viridantem thamno similibus, cuius fructus initio candidis myrtis non sit dissimilis, mox increfens palmeo colore, magnitudine rotundæ oliuæ, nucleo perpusillo, è quo delicatus exprimitur latex, quo seis leuatur, sine admixta aqua, sed ultra diem decimum non durabilis. Theophrast. 4. lib. de Plantis, scribit Loton.

Lotum parens habere cum pyro magnitudinem, eiusque pomum fabæ simile; quod dum maturefcit variat colores vix instar: quo ex fructu memorant integrum quendam olim exercitum in Africa commeatu inopia laborantem fuisse ad dies aliquot refectum. Plura de loto habet præter cæteros Botanicos Remberus Dodonæus lib. 29. c. 24. & nos in progressu ex Plinio & Strabone.

rentio & alijs poteris elicere, Sanctius Iam pridem dixisset.

Missa patria] relicto natali solo.

Duo amicos
corum ge-
nera

Quos tibi Er.] Duo hic amicorum genera notat: vnum eorum, qui sanguinis coniunctione; alterum, qui vel vicinitate, vel studijs quibusdam paribus, vel commercio aliquo, aut vsu vitæq; consuetudine amicitia nobiscum sunt iuncti.

Seu sanguis] Primum amicorum genus; qui tibi sunt cognatione vel affinitate iuncti.

Sine parauit amor.] Alterum genus, quibus cum tibi amicitia intercedit.

Romam habitas] Potest hoc intelligi synecdochicis, pro quantis vrbis celebri.

Æterna Vrbis] Vrbis κατ' ἔξοχὴν Roma, ut olim Athenæ ἄστυ, & Alexandria ἡ πόλις, quod cæteris excelleret: id quod vidit Magius Miscellan. lib. 4. cap. 6. Alluse autem ad præscorum Romanorum opinionem, qui Romam & Romanum Imperium semper duraturum credebant. Hinc illud est Iouis apud Virgilium, Veneri perpetuum imperium pollicentis:

Roma
Vrbis p ex-
cellentia.

His ego nec metas rerum, nec tempora pono Imperium sine fine dedi.

Et Ausonius:

Ignota æterna ne sint tibi tempora Roma. Idemque:

Vrbis ab æterna deductam regem Quirino. Ouidius 3. Fastor.

Æterna cum pater Vrbis ait.

Romana
Vrbis elo-
gia.

Sed præter hæc, placet etiam quæ sequuntur addere, philologorum gratia. Ammianus Marcellinus lib. 15. Tamen auctoritate qua potiores æternæ Vrbis Episcopi, firmari desiderio nitentur ardenti. Idem lib. 16. Et vrbis templorum, forumq; Pacis, & Pompeij theatrum, & Odæum, & stadium, aliq; inter hæc decora Vrbis æternæ. Idem lib. 19. Difficultatem aduentantis inopie frumentorum Vrbis veretur æterna. Idem Ammianus lib. 16. Romani ingressus imperij virtutumq; omnium larem: & lib. 17. Si ablatum vno templo miraculum Romæ sacraret, id est, in templo mundi totius, &c. Notum est illud Virgilij 1. Æneid.

Romanos rerum dominos, gentesq; togatas.

Et iterum:

Illu inclita Roma.

Imperium terris, animos aquabit Olympo.

Et Ausonius:

Hæc Martia

II. *Typus & fons Emblematis*
MINIME mihi dabitur est, Alciatum, cum id Emblemata scriberet, habuisse in manibus Ammianum Marcellinum, & tunc ad eum respexisse locum, qui est l. b. 14. quem integrum apponam, & deinde sententiam explanabo. Verba itaq; Ammiani sunt hæc: Illud autem non dubitatur, quod cum esset aliquando vitutum omnium domicilium Roma, ingenuos aduenas pleriq; nobilitate, vt Homericæ baccharum suauitate lotophagi, humanitatis multum formibus officijs retentabat. Et hæc quidem ille. Extat prouerbum, quod ab Homero initium sumpsit: Lotum genuit. Dicebaturq; de ijs, qui diutius in peregrinis regionibus hærerent, veluti obliuio reditus. Sumptum a fabula Lotophagorum, de quibus meminit Homerus Odyss. 9. narrans, quemadmodum Ulyssis socij gustata apud Lotophagos populos loto, redire ad nauim noluerint, nisi verberibus adacti. Est autem loto, quam eandem Celtim dici docet Dioscorid. lib. 1. arbor, de qua Plinius lib. 13. cap. 17. tam dulci ibi cibo, vt nomē etiam gēti terræque dederit, nimis hospitali aduenarū obliuione patriæ.

Lotum genuit
stauit.
Est & herba eiusdem nominis, gratissima & ipsa plato, de qua permulta Theophrastus lib. 4. de plantis, c. 9. Hæc fere auctor Chiliadū. Mitto hic quæ Ouidius 9. Metamorph. de loto ait. Herodotus in Melpomene loto fructum sic describit: Fructus est instar fructus lentisci, suauitate assimilari fructus palmarum. Ex hoc fructu Lotophagi vinum conficiunt. Hæc ille. Sed obiter notabis, Herodotum hoc loco, Strabonem vltimo Geographiæ, & alios Geographos, posuisse Lotophagos in minore Syrti, contra Pomponium Melam, & Plinium loco citato, qui in maiori ponūt: aut subest in codicibus mendum. Multa quoq; de loto arbore Crinitus lib. 20. cap. 4 & 6.

Lotos.

III. *IAM dudum] Iam dudum raro ad lon-*
gā dudū. gum temporis spatium refertur, vt ex Te-

Martia Roma triplex, equitatu, plebe, senatu.

Nec mirum quàm plures in ea, tanquam lotum gustallent, detineri, cum communis sit patria, ut inquit Modestus in L. Roma. ff. ad m. cip. Eadem etiam caput orbis terrarum à Iustiniano Imperatore appellatur, in l. 1. §. sed & si. C. de vet. iur. enucl. Nec dissimile est quod ait Cassiodorus lib. 1. Variar. epist. 32. Roma mater omnium dignitatum, & epist. 39. Roma eloquentiae secunda mater, virtutum omnium latissimum templum, &c. Præclara hæc certè Romanæ urbis eogia: & meritò quidem, ea enim tot populorum discordes ferasq; linguas Latini sermonis commercio ad colloquia contraxit, ait Plinius. Mitto quæ notat Alciatus ipse Commentario de verbis, significat. ad l. 87. Porro Ep. theton id. Urbis æternæ, mitum quàm sepe vsurpatur in Historijs Marcellini: nã preter locos à me in superioribus adductos. commentarijs, placet & alios quosdam subligere. Sic enim idem Ammian. lib. 21. In locum Tertulli Maximum Urbis præfecit æternæ. Et 23. Iisdem diebus legatos ad semissos Urbis æternæ. Item 25. Tyberis intersecas Urbem æternam. At 26. Apronianus regens Urbem æternam. Initio 28. Saviens per Urbem æternam virebat cuncta Bellona. Eodem: Per hæc & alia, quæ decolorabant speciem Urbis æternæ. Deinde post: Funera deploravit Urbis æternæ. Quod elogium certè magnificentum ne cui videatur omnino ridiculum, huc confero nunimum veterem, in quo Romæ simulachrum est in se de cam ancili, & inscriptione, R O M A Æ Æ T E R N I T A S. Et quidem ipsum Romæ nomen, nationes nonnullæ ex patriæ lingue significatione æternitatem interpretantur. Pautarch. libro de fortuna Romanorum, Fortunam, ait, Tyberis traiecto, alis postus, exutis talanibus, abiecta instabili pila, ita Romam ingressa: quod indicium esset, eam ibi cõstanter permanuram, neq; in posterum aliò abuolaturam. Teneo tamen memoria, quid de ista Urbis æternitate iam olim sentent Oëtavius Augustus, qui, ut Plutarchus retulit Apophthegmatis, cū obseruaret Pisonem ita magnificè edes excitatem, ut propter materiam, quam adhibebat, videretur eam æternitate pacisci, aut ædificium nūquam interitum cogitare, sic d. xit: Pisonem ita ædificare quasi Roma foret æterna. Nõ repetam miseram Romæ deflagrationem sub Genferico barbaro principe, quamq; sedè attritum fuerit id imperium sub Athalarico & Odoacre, id enim comodiùs ex Paulo Diacono & Orofio mutuari potest.

Roma
Urbis æternæ

Ithacum præmissa manus] Id est, multitudo Vlyssis sociorum, quos exploratum miserat in Lotophagorum patriam. Manus, pro multitudine seu numero hominum ponti, alio loco monuimus. Ithacum, est hic genitiuus, pro Ithacorum, vel Ithacensium, Vlyssis sociorum ab Ithaca, Vlyssis patriæ, sic dictorum. Sic Vlysem sepe vocat Ithacum Alciatus. Supra Emblemate 28. *Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit.* Ita Emblemate 76.

Arg; Ithaci postquam vina bibere sues. Et infra Emblemate 172.

Audijt hoc Ithacus --- Et Emblemate 182.

Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.

Dulcedine loti] Lotos Nympha fuit, quæ Priapum fugiens in arborem sui nominis mutata fuit; de cuius arbore cum Dryope Euryti filia flores aut baccas decerperet, in loton quoq; trãformata fuit, quod sacras frondes violare ausa esset. Loti fructu dulcem esse tradit Plinius, Strabo, Theophrastus, & alij supra relati. Arborem seali vocat *Perlaro*, Tridentini *Bangolaro*, à baccis quas profert, Germanus est peregrina, teste Marchiolo.

Liquerat & patriam] Ithacum.

Liquerat atq; ducem] Vlysem.

DIVERSIS modis hoc Emblemata applicari potest, quos breuiter attingemus. 1. Alciatus torquet in eos, qui patriam obliuione delent, in alio quodam solo tenti, & fortuna quadã benigniore lactati. Notissima est illa Teucri vox apud Cæceronem Tusc. 5. Patria est vbi cuique est bene. tum enim vel maximè patriam ipsumq; natale solum tradere solemus obliuioni, cum aliena regio meliorem nobis & lautiorẽ conditionem proponit.

2. Potissimum torquetur in eos, qui cum ad amplum aliquem dignitatis gradum peruenerint, sui suorumq; immemores facti, tumidas attollunt vertice cistas, ut ijs nihil intolerabilius esse possit, neque asperius: quippè qui nec de parentibus, nec de amicis amplius cogitent: ex quo pessimum

Vlysses
Ithacum

Lotos
Nympha

IV.

Patria
est vbi cuique
bene est.

Sui et suorum
obliti.

eum sit, quam desipiant, quamq; vecordes sint, cum non intelligant leuissimo casu se posse deturbari; quamque temerari & instabiles fortuna fluxus & refluxus. At Oratorem audiamus licet: Si quam virtutis præstantiam, aut ingenij, aut fortunæ splendorem sumus consecuti, eam nostris impertire est opus, & cum proximis communicemus: vt si paucibus nati sumus humili & obscuro loco, si propinquos habeamus imbecilliores, vel animo, vel fortuna, eorum augeamus opes, eisq; honori sumus & dignitati: vt in fabulis, qui aliquando propter ignorantiam stirpis & generis in famularum fuerint, cum cogniti sunt, & aut Deorum, aut Regum filij inuenti, retinent tamen charitatem in pastores, quos patres permultos annos esse duxerunt. Apud Euripidem Iphigenia, verba Menelai Agamemnoni mores mutatos obijcientis, & imperium & honorem ei delatum:

Αἴθρα ἔχρεῶν
τὸν ἀγαθόν, πρὸς τὸντα μεγάλα
τὸς τρόπος μεθιστάνα.
ἀλλὰ καὶ εἰ βέλαιον εἶναι τίτε μάλις αὐτοῖς
οἰοίσις.

ἢνικ' ὀφελῆν μάλις αὐρατῆς ἰσιν ἰοτυ-
χόν.

Virum non deceat

Bonum, aut sum rebus prosperis

Mores commutare:

Sed stabilem esse tunc maxime amicitia.

Cum iuuare maxime potest felix existens.

3. Hanc fabulam plerique conuertunt in voluptuosos, & libidine prurientes, qui gustato semel dulci blandoque turpium voluptatum veneno, ab eo ferè non abstinant. Lucianus de mercede cōductis. Meminere & Dio Chrysost. Orat. 35. Ponticus Heraclitus ait, ab Homero voluptatem designari per Lotophagorum regionem, quæ voluptas posita esset in ea re perfrendenda, quæ dulcissima putaretur: ἠδονὴν μὲν τὸ λωτοφάγων χωρίον ἕνεκεν γεωργῶν ἀπαλαύσεως, ἢ ὀδύσεως ἐγκρατῶς παρὰ πλεῖστον. Symmachus in epistolis alludit: Vt mihi ait, quasi apud scopulos hæsisse videaris.

Voluptas
de diti lo-
tophagi.

4. A. Gellius flexit in eos, qui nimium immorantur in Dialecticæ gyris & manandris. De loti præterea hieroglyphicis vide Pierium lib. 52. in fine. Nunc audiamus harmonicam Sirenium concordiam.

Sirenes.

EMBLEMA CXVI.

